

1 Tímoti

Tímotima itáíq-itaiq íyábá wenáanikoraa-nakonopaq Póroma ánná-naupaq Arómubaq agatáiyē.

1 ¹⁻²kemá Póroma Ítu Káríqtoni timátíkarai-nakoe. Áánûqtugaraq Ítu Káríqtogaraq ketáái kúmiq-yataapike kanaarâq tiwiránîn-nakoratae. min-íráqô-qtátááqtábá ketáá awé kéunataama minná Ítu Káríqtoe. Áánûqtugaraq Ítu Káríqtogaraq yenákámá kemmá timátíkarai-nakoma tiwíkaaye. íbêqa Tímoninopaq kágayaune. kerátámá mimórâ itáíq-itaiq í-yátááqá yáíkaa qéuyapoana wemá áraimma ketáanikaa kéiyē. Tímotio, ketiborátámá Áánûqtugaraq kerátái uyátárai-nakogaraq yeqtí íráqô-qtataakogaraq paru-yátáákárâq yeqtí kaayoné-yátáákárâq emmá amígáae téq kéítaune.

³Ipítiani-marabaq emmá máikaae téq kéítaune. Maaterónia-marupaq kéweqa minnáyataba emmá akoqnáá umá timá ámikaune. yaímma-wayukama Ipítiani-marabaq máa-yuma káqo-qtataaqa kéyiraatebo emá timá yímínata ímira-oro. ⁴emá timá yímínata yeráwáqtí maníqá paábaq kéyuweta yeqtí yítaubikoni taíbaq-yiwiqa paábaq yúwáaro. mi-qtátáákómá waayúkama mamá unítípi yíkáitata yemá Áánûqtuni aammá aónáiyatabama íma wááe. ⁵paá itáíq-itaiq éqtaama Áánûqtumma kanaarâq aónanunatae. ketáá wekâq áraimma itáíq-itaiq éqtaama káqo-yuma tirummá yimíyábátáámá ketáái tirunóbáqá otaakárâq íma wáiyē. Áánûqtun-aurakaq agaemá íma wáiyē. ⁶yaímma-wayukama íráqôn-apake yuwéta paábaq kóureta neginaagí-aimma téite urááe. ⁷yeráwáqá Áánûqtuni ámáan-aimma yirááti-wayukama auránéta kéomanibo yemá ten-áíkkómá íma kétagaae. yeráwáqá “itáíq-itaiq kéune” tena-áíkkómá íma kétagaae.

⁸ ketáámá kéitaunatae. Áánûqtuma ákáiniq umá wení ámáan-aimma ketáámá kéwareqtaama ámáan-aimma íráqô-qtataare. ⁹ taákaq máráaro. ámáan-aimma íráqô-kayukayaba íma tarôq uráimanibo ámáan-aimma táí-wayukama náayuwabi ámáan-aimma aratínéta o-yúyábá tarôq uráiyé. mi-yúmá yeqtí yinôbo-yuwabi káqo-kayukama yíkamma képujeta ¹⁰ yemá kebó-yátááqá aaragáráq waagógáráq iyápógaraq tarôq kéowana iyápóma moyámmá kémayaawana yeqtábá ámáan-aimma tarôq uráiyé. mi-yúmá kaaqaari-áímmá téta káqo-yuyaba kaaqaari-áímmá téta yegáráq arupú-aiqtaba awéqtátuwaa-kayukayaba ámáan-aimma tarôq uráiyé. ¹¹ arupú-aimma minná átê-wataama kemmá Áánûqtuma tíkáae téna tímikaiye. min-átê-wátáámá Áánûqtuma keqtáá íráqôniq umátíkái-nakoni tágama-yataakoqtaba wáiyé.

¹² kerátái uyátárai-nakoma Ítu Káríqtoma wení mayaímá mayánúnayaba kemmá akoqnáámá umaatamá tímikaiye. minnáyaba kemá wekáq “tíkáiye” kêtune. wemá kemmá aúyatikarena keqtábá itáíq-itaiq kéipoaq kemá kanaarác wení mayaímá mayánúnayaba kemá timuqá kémaraune. ¹³ naayóbáqá kemá wení waayúkama mamá táíq umáyikeq wemmá timá táíq umákeq áyoqa atáunamanibo Áánûqtuma wení paru-yátáákómá kemmá tímikaiye. áraimma kemá nôrawabi únna-yataaqtabama mi-kánááráqá íma tágama arútáraunanaboana wení paru-yátáákómá tímikaiye. ¹⁴ kerátái uyátárai-nakoma wení íráqô-qtataaqnapo kemmá yawááq-umatikaraiye. itáíq-itaiq í-yátáákáráq arummá amí-yátáákáráq Ítu Káríqtonopake kemmá maqmá ógikaiye. ¹⁵ maamin-áímmá kemá tenúnna minná áraipoaq keráwáqá máqtemma min-áímmá matéraq yáqtoqma akoqnáá oro. Ítu Káríqtoma waayúkati kúmiqa maqtuwánîqtaba maa-márábímmá kukáiye. kúmiq-wayukati aúkáapikemma kemá mú mikákáá táwî-naqune.

¹⁶ miráimanibo kemá táwígoma ôriq uráunamanibo Áánûqtuma kemmá wení paru-yátáákómá tímikaine. mirá únayaba Ítu Káríqtoma wení íráqô-qtataaqa mûtúq pááq urái-qtataakoma kemmá kanaarác timíniye. miráipoata káqo-kayukama yemá aónaamma Áánûqtuma kaayoné kemmá kéumatikainatama yemá áaimma átáma Ítuqtaba itáíq-itaiq ínoe. yeráwákáráq matúq-matuq umá máí-auwaraimma mayánoe. ¹⁷ Áánûqtuma matúq-matuq umá yabi í-náqíye. wemá íma kanaarác puíniye. ketáámá wemmá íma aónanunataamanibo wemá wenamáa maníqíye. aati-aatimá matúq-matuq umá máigaraq yaagumá tágama-yataakogaraq wekáq mááye. miráuma waíno.

¹⁸ Tímotio, ketí iyápô, maamin-áímmá yáqtoqma akoqnáá íkáae téq kemá kêtune. naayóbáqá eqtábá amuné-áímmá tirááne. Tááqtaamma ááíqa umákanonama min-áímmá minná ení iyebómíye. ¹⁹ itáíq-itaiq umá máí-yataaqa yáqtoqma akoqnáá uréwaq Áánûqtun-aurakaqa agaemá í-yátááríqa íma uwo. yaímma-wayukama Áánûqtun-aurakaqa yigaeyábá

o-yúma yeqtí itáíq-itaiq í-yátááqá yawítíyukaiye. ²⁰Áíménéiyatikaraq Érékáánaragaraq yenákátí itáíq-itaiq í-yátááqá yawítíkuraítaq kemá yenákámá Tááqtaani ayáápi iyuwáune. mibáq máeta yenákámá Áánûqtuqtaba timá táwíq íumakain-aaimma mayáyoye.

2 ¹áqnáabaqa keráwáqá máqte-kayukayaba nunamummá tígáae téq kéitaune. keráwáqá nunamummá kéteqa Áánûqtukaq nóiqtababi íyamma ítama aónaaro. wekácq nóiqtababi káqo-yuma íyaqtabagaraq ítama káoneraq “tíkáiye” téraq káqo-yuyaba tero. ²yabíkáa-kayukagaraq kámááni-wayukagaraq yeqtábá nunamummá tero. mirá éqa ketáámá kaayoné-yátáápi arupú-aaikaraq Áánûqtugaraq waayúkati yúراكاqa kanaaráq mánunatae. maaminnáma íraqô-qtataaqa wáitana atóbamakainakoma Áánûqtukaq amuq-yatááqá kéwaiye. ³missing? ⁴miráipoata nunamummá kétenanataa káqo-yugaraq yeqtí kúmiq-yataapike atóbaigaae téna kéitaiye. miráinata yemá árain-aikaraq máqtemma árai-qtataakaraq aónaano. ⁵kímora maníkáá-náqá máimma minná Áánûqtue. min-nákómá waayúkagaraq Áánûqtugaraq mamá mórabi áikuyikaimma minná wenamáa Ítu Káríqtoe. ⁶keqtáá kúmiq-yataapike ayúqtikanenataa Ítuma minnýaba pukáiye. wemá pukáimma mi-kánáaráqá Áánûqtuma awaaméqá umákaitana minnágoma keqtáá tiráátiraimma Áánûqtu máqte-kayukama kúmiq-yataapike yiwíqma paábaq yikéna wetábá wenôpaq yiwíránáae téna kéiyé. ⁷minnýaba Áánûqtuma kemmá káqo-kayukama Áánûqtuqtaba íma ítaraa-kayukayopaq timátíkaraiye. kemá kaaqaari-áimma íma kétupo árain-aimma kétune. yeqtí yúrapaq kemá itó-ureq Ítukaq itáíq-itaiq í-yábágáráq árai-qtataaqtabagaraq kétima-yimune.

⁸miráitaq máqten-aukapake-kayukama aokaq-wáyúkaráa umá Áánûqtukaq nunamummá tígáae téq kétune. mirá étama yeqtí iyáamma Áánûqtukaq múte yauyéta yemá unítíqa íma téta íyamma íma oro.

⁹ókarraq aaramá unáákáqtóma ínómma máqte-kayukama yúramma atáa-umayimi-unakaqtoma íumatoraignae téq kétune. ¹⁰min-nóínimmá náayuwabi Áánûqtumma yirummá ámê-yuma yemá káqo-yuma íraqôniq umáyíkáaro. ¹¹yemá mayánétama yaákareta máeta yiráátinakomma mamá yikaq ákáaro. ¹²kemá aaragómá waagómmá yiráátéta yabíqiyikaiyabama íma kétima-yikaune. yemá paá yaákareta máero. ¹³taákaq máraaro. Áánûqtuma Áátaamma áqnáabaq tarôq umákena anaaékaqa Íbimma tarôq uráiyé. ¹⁴naayóbáqá Áátaamma ímibo Íbimma Tááqtaama makátítana wemá Áánûqtuni ámáan-aimma arátaiye. ¹⁵miráitana aaramá yemá iyápóma maqyikétama Ítukaq akoqnáa umá itáíq-itaiq kéeta káqo-yuma yirummá keyimeta Áánûqtukaq yimuqá marakánáae tíyanama yemmá Áánûqtuma wetábá wenôpaq yauwéqma yiwíráníye.

3 ¹kemá túnna-aimma minná árain-aime. móra-nakoma Ítuni waayúkati kawáá-náqá mánena íraqô-qtataare. ²Ítuni waayúkama

móra-iyakaq maréta itáíq-itaiq kéo-kayukati kawáá-nákómá wení otaammá íma waíno. wemá kímora-inimma maráino. táwî-aaikomma íma ayuwaínana wemmá yabírakaino. waayúkati aúpáq-áímmá íma timá abarokáq íno. káqo-yuma nóiqtababi íyaqtabama aúyánámmá itáino. wemá pááqyamma íyimena taíbaq keyimena namuq-wáyúkámá yíwîqma wení naaúpaqa yikaíno. mirá éna wemá íráqôniq umá yirááti-naqa maíno. ³wemá íma aíbôq-nomma néna neginaagí umá waayúkama áyámma umáyikena wenamáárfiq íma yáqtoqma akoqnáá énamanibo wemá paá kaayoné íno. mónekaqa aúyánámmá íma maráino. ⁴wení aara iyápóraq akoqnáá umá yabíkáinata wení iyápó-annama wenáama wáráaro. ⁵miráuma móra-nakoma wení aara iyápóma íma kawáá umá aruténama Áánûqtuni waayúkaraqa náaraq umá kanaaráq káwáá íníyô? ⁶miráuma aúgemma áaimma átáma itáíq-itaiq ínna-nakoma kawáá-náqá íauraino. mirá éna aúma mamé uíyábáé. Tááqtaama mirá éna Áánûqtuni aammá yúwáitana wemmá Áánûqtuma yawááq-umakaraine. ⁷káqo-kayukama itáíq-itaiq kéo-yubikemma aamá íma kéitaa-kayukabikemma wemmá yemá yikaq múte ákáaro. yemá weqtábá táí-aimma timákaiyanama Tááqtaani waakápi amáginíye.

⁸móra-iyakaq maréta itáíq-itaiq kéo-kayukabike yíwáqnaa í-wáyúkámá máqte-kayukati yúrakaqa íráqôniq umá máero. máqte-kayukama kanaaráq yekáq kamuqá itánoe. yemá aíbôq-nomma néta neginaagí íyoro. yemá aúyababa íyoro. ⁹árain-aimma akoqnáá umá yáqtoretawaq Áánûqtuni aúrikaq yigaemá íyoro. ¹⁰miráuma áqnáabaqa yemá mikáyúkámá maqmá aonaíyata yemá uyátetama yíwáqnaa í-wáyúkámá kanaaráq maínoe. ¹¹yeqtí yínáaqmaqa yemá máqte-kayukati yúrakaqa íráqôniq oro. yemá waayúkati yáama íma timá waéqmeta uréire oro. yemá táwî-aaikomma ayuwaíyana íma yabíqyíkáaro. yemá kaaqaari-áímmá téta moyámmá íma máyáaro. ¹²móra-iyakaq maréta itáíq-itaiq kéo-kayukabike yíwáqnaa í-nákómá wemá kímora-inimma maréna wení aara iyápóraq yabi íno. ¹³mi yíwáqnaa í-wáyúkámá íráqôniq umá mayaímá mayaíyatama máqte-kayukama yemmá yikaq yikánoe. Ítu Káríqtokaq itáíq-itaiq í-yátááqtábá wení akoqnááqaraq tínoe.

¹⁴maamin-áúbámá kágayeqa kemá emmá pááqya-kanaabi yaónanae téq kéitaune. ¹⁵miráimanibo pááqya-kanaabimma kemá íma yennamá maan-áúbágómá Áánûqtuni waayúkama nôrabi ínô-qtataaqtaba emmá kétima-amiye. matúq-matuq umá máí-Aanuqtuni waayúkama minná Ítuqtaba móra-iyakaq maréta máa-kayukaae. yemá árain-aikomma keyaqtoraee. ¹⁶Ítuma ketáái itáíq-itaiq-yataakon áaine. min-ánó-qtátáákómá keqtáámá táaqa karáíye. minná

maa-márábí-káyúkámá wemmá
wayúkaraa umá aónaraawana
Aokaq-Áágómá wemmá kanaaráq umákáitata

Áánûqtunopake kaqtó-wayukama wemmá aónaraae.

máqten-aukapake-kayukama itó-uma

ánateta weqtábá tiráae.

waayúkama wekák itáíq-itaiq urááne.

anaaeékaqa Áánûqtuma wemmá awíqmena wení márûpaqa utáíye.

4 ¹Aokaq-Áágómá timá kétagaiye minnâ yaímma-wayukama
anaaeékaqa itáíq-itaiq í-yátáápíkémhá yuwéta waeránoe.

yemá kaaqaari-áágóní anaae waréta waátágoma yiráátinnaiq ínoe.

²maaminnámo yirááten-aimma kaaqaari-wáyúkábíké kéíye. maami-kááqááí-áímmá yirááten-aimma yúyánápímmá kubaútôníkkaa umá wamá akoqnáá éna kawaamá yóipimma kubaúma péqmaraaníkkaa kéíye. ³yemá téta “aaramá mayikaímá minnâ otaamíye.” kététa yaímma-aawaqtaba “íma naaro” kéte. miráímanibo Áánûqtuma min-ááwáqá naíyábá tarôq uráítata Ítuni waayúkama yemá Áánûqtukaq “tíkáiye” téta kénaae.

yemá árai-qtataaqa kéítaae. ⁴máqte-qtataaqa Áánûqtuma tarôq uráimma minnâ íráqômíye. yaímma mirán-ááwáqá íma awéqtátuwanomanibo paá kémayeraq Áánûqtukaq nunamupí “tíkáiye” tero. ⁵Áánûqtuni watáama yorauté wekák nunamummá tígógáráq mi-kááyáq-yátáákómá mamá aáwakomma aokarîq umá íráqômma káuqyikáíye.

⁶emá maamin-áímmá enábâqawaayuma timá-yimema Ítuqtaba emá wení íráqô-mayai-naqa mánone. mirá éma mi-qtátááqtábá emá áqa ítama arútare wakáanama akoqnáá umá itáíq-itaiq ínóne. ⁷miráímanibo paá-wataagaraq mi-máníq-áímmá íma Áánûqtuqtaba paábaq yuwáao. Áánûqtun-aaimma ítama tágaao. ⁸enaúgomma mamá akoqnáá ínônnama minnâ paá pááqya-qtataaqa wáibo ení arun-íyápómá mamá akoqnáá ínônnama minnâ anó-qtataare. minnágoma aúwaraimma íbêkaraq anaaékakaraq emhá amíniye. ⁹maamin-áímmá árain-aimmibo matéwaq itáíq-itaiq uwo. ¹⁰matúq-matuq umá mái-Aanuqtuma ketáámá weqtábá kamuqá kéíteqtaaboqtaa kamáa kááeqtaa akoqnáá umá kémayaunatae. wemá mimórá-wáígómá keqtáámá Tááqtaani ayáápike kématiyuwaiqtaae. máqte-kayukama kémaiyuwaimanibo itáíq-itaiq kéoyuma áqnáabariq umá kémaiyuwaiye. ¹¹maamin-áímmá akoqnáá umá aarawaamá yiráátíyo. ¹²eqtábámá yemá téta “maabumá pááqyan-iyapoe” tínômanibo emá Áánûqtun-aamma waraíyaama iyúwénatawaq yemá emhá aayoq oro. ánibo íráqô-kataagaraq íráqôn-aaimma kéyiraatewaq káqo-yuma arummá yiméwaq Ítuqtaba akoqnáá umá itáíq-itaiq kéewa q kúmiq-yataariq íuwo. ¹³kemá yénúnnama emá Áánûqtuni watáama waayúkati yúbáqá kéyorautewaq kétima-yime yiráátíyo. ¹⁴Áánûqtuma móra-yataaqa emhá ení mayáíyábámá ámikáíye. Áánûqtuni amuné-wáyúkámá yemá tiráamma Ítuni waayúkama móra-iyakaq maréta máe-yuti kawáá-wáyúkámá iyáánapo emhá ánekukaa-tupaama matáane. miráuraipoaa mi ámíkai-qtataaqnapo emá mayáí mayáao. ¹⁵minnáyaba

emá aúyánámmá ítama akoqnáá uréwaq mirá uwo. máqte-kayukama ení íráqôn-aaimma káonaiyana anókariq umá anómma aurániye. ¹⁶ aati-aatimá ónna-yataakaraq yirááténa-yataaqtabagaraq yabíqma arutaa. mirá kéinana Áánûqtuma emmá matúq-matuq umá mái-auwaraimma aména káqo-kayukama náayubi enáama itaíya-yugaraq yemmá matúq-matuq umá mái-auwaraimma yimíniye.

5 ¹ anónuqmagopimma aamá íma ma maránômanibo enaboráá umá watáama timá aménaiq umá tíma-amiyo. awaayatí-wáyúkágáráq enábàkokaa umá mirá-umayikaa. ² aaragókáráq enanókaa umá mirá-umayikaa. inarú-anaamma enámánaakokaa umá íráqôn-aaimma mirá-umayikaa.

³ ketoq-nóinímmá áraimma yenamáa máe-yuma yemmá tikaq múte yíkáaro. ⁴ miráimanibo ketoq-nóinímmá wení iyápóabi wení aráaráómá máetama yemá wemmá kawáá-umakaaro. miráuma Áánûqtuma tiníq umá yemá anónnáma yeqtí yinóboyugaraq yiráaráókáráq mirá-umayikaa. ⁵ árai-ketoq-noinimma yemmá kawáá-umayikai-wayukama íma máawana yúyánámmá Áánûqtukaq káme. wágááwabi nokáamma yemá Áánûqtukaq nunamupí yíwáqnaa íyábá tíq-tiq kéoe. ⁶ miráimanibo mi-kétóq-íníkmá wemá paá aábê kuye íyábámá aúyánámmá ítái-waigoma wemá aúwaraimanibo Áánûqtun-aurakaq pukuráaraq-naraa kéíye. ⁷ min-nóinímmá maamin-áímmá timá yímínatawaq anaáé warétama íráqôniq umá mánoe. ⁸ ánibo móra-nakoma wemá wení móra-anna-wayukagaraq áqnáabaq wení naaúpaq máe-yuma íma yíwáqnaa énama wemá itáíq-itaiq umá mái-yataapike kéwaeraiye. itáíq-itaiq íma kéi-nakoma táwî-naqanibo min-nákómá wemá uyátá-maqma táwî-naqa máíye.

⁹ yíwáqnaa íyábá móra ketoq-íníkmá wení karitimaatimá netuqyaammá (60) uráina-waigomma yíwáqnaa ínítqaba wenáwîqa agayaa. min-íníkmá kímora-nakare téna máqe-uraina-inimma maíno. ¹⁰ wení iyápó-annama íráqôniq umá yirááténa namuq-wáyúkámá wení naaúpaqa yiwíqma yikéna Áánûqtuni waayúkama yítauqa tete umáyikena yíwáqnaa kéena kéqokeq-wayukama yeqtí ummaa-yátááqá wái-yuma yíwáqnaa uráina-waigon-awíqa agayaa.

¹¹ aúge-ketoq-noiniti yíwîqa íagayaa. yeqtí yúyánákómá ôriq ínataboata yeráwáqá waamá óqa mayéta yeqtí yúyánámmá waagópi akoqnáá umá amínoe. mirá kéeta Ítu Káríqtonopake waeráiyata ¹² waayúkama yeqtábá tínoe: “yemá Ítuqtaba itáíq-itaiq í-yátááqá íma yáqtoqma akoqnáá kéoe.” téta tínoe. ¹³ minnágaraq maamin-áúgé-kétóq-nóinímmá iyáátámma íkuyeta naaúqtaba-naauqtaba uréire kéeta káqo-yuma nôrawabi o-qtátááqtábá timáeta kéeneta naaúqtaba-naauqtaba kéyautoe. yeráwáqá íma tewain-áikáráq paá kétépoana ummaa-yátáákáráq áaiq-yataaqa pááq íniye. ¹⁴ miráitana minná

íraqôpoata aúge-ketoq-noinimma yemá kanaaraq óqa waamá matéta iyápóma maréta yeqtí naa márúkaq yabí éro kétune. miráinaqtaa ketáái namuro-wáyúkámá maamináyatabama aamá íma timá-tikanoqtaae. ¹⁵yaímma ketoq-nóinímmá itáíq-itaiq í-yátáápíkémhá áqa yuwéta waéqma Tááqtaani anaaé kéwaraae. ¹⁶miráimanibo móra-waigoma ketoq-íníkkóní naaúpaq máina-waigoma wemá Ítukaq itáíq-itaiq kéenama ketoq-íníkkómhá yabíqma íraqôniq umákaino. miráinata Ítun anaaé kéwaraa-kayukama móra-iyakaq maréta máa-yuma yemá mi-kétóq-íníkkómhá íma áwáqnaa ínôbo káqomma náayubi yenamááraq máe-ketoq-noinimma yemmá yíwáqnaa ínoe.

¹⁷Ítuni waayúkabimma kawáá-wáyúkámá íraqôniq íyaqa keráwáqá yemmá yagarotamá yaaguyábôro. áqnáabaqa náayubi yemá Áánûqtun-aama timá-yimeta yiráátiraiya-yuma yaaguyábôro. ¹⁸minnýaba Áánûqtuni watáama agamatá-kánnáágómá maará kétiye: “móra-iyakoma ení mayaímá kémayain-aama aáwaqa paá amiyo.” ániibo “mayai-nákómá wení meyámmá meyánîq oro.” téna kétiye. ¹⁹móra-nakoma kawáá-nákkóní aúbi maráinaama wenáama íma itaao. kaayarábi kaumo-wáyúkámá yemá mimórá-áímmá téta aúbi maráiyaama min-áímmá itaao. ²⁰ániibo wemá yaímma otaammá kutáinaama waayúkati yúrikaq min-áímmá timá uwaa iyo. mirá éma máqte-kayukama mamá kékén umáyikanone.

²¹Ítugaraq Áánûqtuma wení aokaq-káqtó-wáyúkátí yúrikaqa emá maamin-ámáán-áímmá waraíkáae téq kétima-amune. móra-nakoqtabama “ketí aanábóé” ítiyo. ímiye. maamin-ámáán-áímmá minná máqte-kayukayaba mórai q kéiye. ²²íma kabe-kabe umá móra-nakoma uyátárai-nakoni mayaímá mayaíyábá aneqá ayáánao ánekuyuwo. abo min-nákkómá kúmiq-yataariq kéinaama wetê yagarotamá kúmiq-yataakoqtaba íma mánone. ²³karímá netuqyaa-kánáámá kémayema paá non-úrámhá íma nanónnamanibo yaímma wááéni-nomma áyapike aíqa íníqtabama naao.

²⁴yaímma-wayukati kúmiq-yataaqa abarokáq itaqtáá aónatuwaunanataa anaaékaqa móra-nakoma aúbi kémaraiye. miráimanibo yaímma-wayukati kúmiq-yataakoma aúpáq wáqena anaaékaqa abarokáq kéiye. ²⁵mórai q umá yaímma íraqô-mayaigoma abarokáq wáíye. ániibo yaímma íraqô-mayaigoma páátákáá íma abarokáq kéimanibo maamináogaraq máqte-tupaama aúpáq íma wániye.

6 ¹yeráwáqá kaqtó-wayukama náayuwabi meyámmá íma mayéq paá-mayaima máyáa-yuma yeráwáqtí kawáá-nákkómhá mûte yikaq ákáaro. miráiyanaama móra-waigoma íma kanaaraq Áánûqtun-awiqtababi ketáámá yiráátúnna-yataaqtaba timá táíq ínoe. ²yeráwáqtí kawáá-nákkómá Ítuqtaba itáíq-itaiq kéi-naqa weqtábámá yeráwáqá táwî-tuyanamma íma itá-yakaaro. miráimanibo yeráwáqá kawáá-wáyúkágáráq Ítuqtabama yewátánónaráá kéoe. kawáá-nákkómá itáíq-itaiq o-yúmá

wekáq mayái máyáa-yuyabama ôriq umá kákaibo wení mayáiráq akoqnáá oro.

emá maamináyaba káyiraatewaq timá-yimiyo. ³náyubi káqon-aikomma káyiraatetama yemá ketáái uyátarai-nakoma Ítu Káríqtoni watáagote móraiq ikeeta ketáátê yagaroqtamá mórabí íma Ítuqtaba itáíq-itaiq kéoe. ⁴ímiye. móra-nakoma mirái-waigoma wemá wenaúma mamé kéuyena móra-yataaqtaba íkétaiye. wemá paá áyan-aiqtaba kákaiye. wemá káqo-kayukama kárún-aimma timá-yikena unítípi mamá káyikaiye. miráitata waayúkama wenáyôq-wenayoqa ayéta káqowa-kaqowaqtaba kamuqá íma kéitaae. ⁵ánibo mi-káyúkámá yúyánámmá móragaraq íma kéitaae. árain-aikoma yúyánámmá íma itétaboata unítíq-ain-aatuqma kéte. yemá yúyánámmá ítáamma monoq-áikómá paá “móneqa ôriq umá mayái ámiye” téta kéteta taígani-qtataaqa mamaréta mánoe.

⁶árain. móra-nakoma oótamma mamá áíkuiyataba íma akáinanama monoq-áikómá kanaaráq taíbaq-yataaqa wemmá amíniye. ⁷mi-kánááráqá ketinótaama kématikaawataama nôi-qtataaraq matokéqtaa abarokáq uráunataabiyo? móra-yataakaraq ímiye. ketáámá púyôna-taoqa nôi-qtataaraq matokéqtaa kanaaráq ónúnataabiyo? móra-yataaqa ímiye. ⁸minnýabataa ketáámá unáákáqtôwabi aáwaqa kémayeqtaama kanaaráq umátikaniqtaae tenúnatae. ⁹náyuwabi taíbaq-otamma maráiyábá yfkái-yuma Tááqtaama yemmá kémakatiye. waayúkama mirán-áíbôq-yátááqtbágáráq áwáábiq-yataaqtabagaraq káyikainanama Tááqtaama yemmá yabitimáe kukéna yawarápamayikaniye. ¹⁰móneqtaba ôriq umá akáin-nakoma taígani táwí-yataakoma áaimma kátaiye. yaímma-wayukama mónekoni anaaé wáráa-yuma yeqtí itáíq-itaiq í-yátááqá Ítuni aapakémmá yukáawanaboana yeqtí ummaa-yátáákówábi yirummá í-yátáákómá taíbariq kéiye.

¹¹emá Áánûqtun-amopo maami-qtátáápíkémá nékaq mááo. Áánûqtun-aurakaq katekoíq umá maqmá aónaao. Áánûqtuni aammá waraao. Ítukaq itáíq-itaiq umá yáqtoqma akoqnáá uwo. káqo-kayukama arummá yimiyo. ení mayáiráq máewaq kaayoné umá mááo. ¹²itáíq-itaiq umá mái-yataaqa yáqtoqma akoqnáá ínónama yaímma-taoqa ááikaa uráimanibo minná íráqô-qtataaqtaba wáiyé. minnýataba maami-íráqón-ááíqá uwo. íráqôn-anonnama mayáínónama minná matúq-matuq umá mái-auwaraimma mayaa. emá taíbaq-wayukati yúbáq itó-ure “uyátarai-nakoni aammá waránúne” ténana mi-kánááráqá Áánûqtuma emmá matúq-matuq umá mái-auwaraimma mayaíkáae téna emmá ááyaraine. ¹³Áánûqtuma aúwaraiikon áaimma wenaúrakakaraq Ítu Káríqtoma wetábá wení áaiqtaba akoqnáá umá Pótiátí-Páíratini aúbáq tirái-naqa wenaúrakakaraq kemá emmá wakúyakaraune. ¹⁴emá maamin-ámáán-áímmá kéwarewaq miráuma akoqnáá kénana kerátái uyátarai-naqa Ítu Káríqtoma kumínî-kanaaraq wíno.

15 Áánûqtuma Ítumo kumínî-kanaayataba tíniye.

Áánûqtuma máqtemma íráqô-qtataakon áaikaraq wenamáa máqte-qtataakomma yabíkái-naqiye.

máqtemma anómma yabíkáa-kayukati yabíkái-naqiye.

máqtemma uyátáraa-kayukati uyátárai-naqiye.

16 wemá wenamáa íma puí-náqiye.

wemá ópí máin-aukapaq móra-waigoma waaqókáqá íma kanaaráq yíniye.

móra-nakoma wemmá íma aónarena móra-nakoma íma kanaaráq aónaniye.

yaaguyabí-yátáákáráq akoqnáágaráq íma ánatena wekáq waíno. miráuma waíno.

17 oóamma taíbaq maráa-kayukama maará téq timá-yimiyo:

“keráwáqtí taíbaq-otaqtabama keráwáqtí túma íma mamé úyoro. aati-aatimá mónékoma íma tíwáqnaa ínibo keráwáqá túyánámmá minnáraq ímaranomanibo Áánûqtukaq túyánámmá maráaro. wemá máqte-qtataaaq keqtáá mamá timuqá maráí-yátááqá kétimiqtáae. 18 maará

té yemmá timá-yimiyo: “káqo-yu íráqôniq umáyikeraq aati-aatimá

keráwáqtí oóamma káqo-yute yainánôqtaba yokaa umá máero.” téaq

timá-yimiyo. 19 mirá étama anaaékaqa yemá íráqô-qtataaaq mayánômma

minná min-áúwáráímmá áraimma aati-aatimá matúq-matuq umá

mániye.

20 Tímotio, ení itáíq-itaiq umá máí-yataaaq Áánûqtuma emmá

ámikaimma yabíqma arutaa. paá-wataagaraq kaaqaari-áíkáráq

yirááten-aipikemma nékaq maéwaq min-áíqtábámá unítíqa ítiyo.

yaímma-wayukama kaaqaari-áímmá yirááteqtabama “itaí-yátááré”

kétemanibo yeráwáqá kárabaae. 21 yaímma-wayukama kaaqaari-áíqtábá

itáíq-itaiq kéetaboata Ítukaq itáíq-itaiq ínôqtabama íbáqyukaae.

Áánûqtuni íráqô-qtatakoma keráwáqté waíno.